

ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФИЦИАЛЬНАЯ

№

ГАЗЕТА.

91.

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 20-го Ноабрѣ — 1845 — Wilno. WTOREK, 20-go Listopada.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 14 Ноабрѣ.

Высочайшими Грамотами отъ 18-го Сентябля, Действительные Статскіе Советники: Предѣдатель Виленской Казенной Палаты, *Княжевичъ* и Предѣдатель Тульской Казенной Палаты, *Ждановскій*, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами Императорскаго и Царскаго Ордена Св. Станислава первой степени.

— Высочайшимъ Приказомъ, 17 го (29-го) Октябля, даннымъ въ Палермѣ, поручикъ *Гербель 1 й*, назначенъ Адъютантомъ къ Его Императорскому Высочайшему Главнокомандующему Гвардейскимъ и Гренадерскимъ Корпусами.

— Въслѣдствіе Высочайше утвержденнаго Положенія Комитета Гг. Министровъ, Гимназія находящаяся Гродненской Губерніи въ мѣстечкѣ Свислочи перенесена будетъ въ городъ Шавли, а Шавельское Уѣздное для Дворянъ Училище перемѣщено будетъ въ Савслочь.

— По Высочайше утвержденному мѣтнію Государственнаго Совѣта, должность Архивариуса Виленскаго Трибунальскаго Архива, причислена къ четвертому разряду по пенсіону.

С М Ъ С Ъ.

Почты въ Китаѣ, Сіамѣ, Бутанѣ и Японіи.

Почта ходитъ въ Небесной-Имперіи съ большою аккуратностью. Императоръ содержитъ для этого на свой счетъ огромное количество лошадей.

Курьеры отправляются изъ Пекина въ столицы имперіи. Вице-короли получаютъ отъ нихъ депеши и передаютъ ихъ другимъ курьерамъ для доставленія въ города перваго разряда, откуда губернаторы рассылаютъ ихъ, опять съ новыми курьерами, по городамъ втораго разряда.

Въ каждой столицѣ есть ставціонный надзиратель. Хотя это учрежденіе сдѣлано не для частныхъ людей, они однако же пользуются имъ, и притомъ съ гораздо меньшими издержками, чѣмъ въ Европѣ. Особенно миссіонеры съ совершенною безопасностью пользуются императорскою почтою.

Такъ-какъ отъ разѣздовъ курьеровъ требуется большаѣ точность, то мандарины очень заботятся о хорошемъ содержаніи дорогъ, тѣмъ болѣе, что императоръ часто велитъ распространять ложный слухъ о скорой поѣздкѣ его въ такую-то или такую провинцію. Дороги въ Китаѣ хороши, довольно-широ-

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 14-go Listopada.

Przez Najwyższe Reskrypta, z dnia 18 Września, Rzeczywistej Rady Stanu: Prezes Izby Skarbowej Rządzącej, *Kniazewicz*, i Prezes Izby Skarbowej Tulskiej, *Zdanowski*, Najmłodszy mianowani zostali Kawalerami CESARSKIEGO i KRÓLEWSKIEGO orderu Św. Stanisława klasy 1-jej.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, z d. 17 (29) Października, dany w Palermo, Porucznik Półku Ułanów Gwardyi *Herbel 1*, mianowany Adjutantem J. C. Wysocki Głównodowodzącego Korpusami Gwardyi i Grenadierów.

— W skutek potwierdzonej Najwyżej Decyzji Komitetu PP. Ministrów, Gimnazjum będące w Gubernii Grodzieńskiej, w miasteczku Świsłoczy, ma być przeniesione do Gubernii Kowieńskiej, do miasta Szawel; a szlachecka szkoła w Szawlach będzie przeniesiona do Świsłoczy.

— Stosownie do potwierdzonego Najwyżej Zdania Rady Państwa, urząd Archiwisty Wilenskiego Trybunałskiego archiwum, policzony został co do pensji emerytalnej, do czwartego szeregu.

ROZMAITOŚCI.

POCZTY W CHINACH, SIAMIE, BUTANIE I JAPONII.

Poczta w Państwie-Niebieskiem z wielką dokładnością bieg swój odbywa, i w tym celu Cesarz utrzymuje swym kosztem znaczną ilość koni.

Gońcy jadą z Pekinu do stolic prowincyi; Wice-Królowie otrzymują od nich depesze i wręczają je innym gońcom dla przewiezienia do miast pierwszego rzędu, z kąd Gubernatorowie rozsyłają je przez nowych gońców po miastach drugiego rzędu.

W każdej stolicy jest dozorca stacyowy. Lubo zaś poczta w Chinach ustanowiona jest nie dla prywatnych osób, każdy jednakże może z niej korzystać, i to z nierównie mniejszym kosztem niż w Europie. Szczególniej misyonarze z zupełnem bezpieczeństwem używają poczty cesarskiej.

Ponieważ gońcy obowiązani są do wielkiej regularności, Mandaryni przeto bardzo się troszczą o utrzymanie dróg w porządnym stanie, zwłaszcza, że Cesarz często rozpuszcza fałszywe pogłoski o przedkier swojej podróży do tej lub owej prowincyi. Drogi w Chinach są dobre, dosyć szerokie, porządnie ubite i utrzymane; ale jadącego ocze-

— Ярославской Губернии, Рыбинскаго Уѣзда, деревни Дурдина, государственными крестьянами, братьями: Алексѣю и Теофану *Хитросыль*, выдана изъ Министерства Государственныхъ Имуществъ десятилѣтняя привилегія, на устройство и употребленіе изобрѣтенной ими машины для кошенія травы.

— Gubernii Jarosławskiej, powiatu Rybińskiego, wsi Durdina włóścianom skarbowym, braciom: Alexemu i Teofanowi *Chitrowym*, wydany został przez Ministerstwo Dobra Państwa przywilej dziesięcio-letni, na urządzenie i użycie wynalezionej przez nich maszyny do koszenia trawy.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 10 Ноября.

Сегодня происходилъ въ Фросдорфѣ обрядъ вѣнчанія принцессы Беррійской съ герцогомъ Лукскимъ; при чемъ присутствовали обѣ Императрицы, эрцгерцогъ Францъ Карлъ съ супругою, а равно всѣ эрцгерцоги и эрцгерцогини, находящіеся въ Вѣнѣ.

— Здѣсь ожидаютъ прибытія на сихъ дняхъ герцога Моденскаго; говорятъ, что герцогъ Бордосскій вступитъ въ брачный союзъ съ его дочерью.

— По предложенію князя Меттерниха, утвержденному Императоромъ, немедленно приступлено будетъ къ постройкѣ 6 паровыхъ фрегатомъ. Соответственное сему предписаніе уже отправлено въ Венецію.

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 11 Ноября.

Въ сегодняшнемъ Монитерѣ обнародовано постановленіе, касательно новаго образованія состава военнаго министерства. По сему поставленію военнымъ министромъ назначается генералъ-лейтенантъ Молинъ де Севтъ-Ювъ, а маршалъ Сультъ остается председателемъ кабинета. Помощникомъ статсъ-секретаря въ военномъ министерствѣ, назначенъ баронъ Мартинезъ де Шене. Генералъ Газанъ назначенъ преемникомъ генерала Севтъ-Ювъ въ прежней должности, а маршалъ (*marchal de camp*) Деларю будетъ управлять альжирскими дѣлами, вмѣсто Г. Вошеля.

— Вѣроятно, что палаты будутъ открыты въ этомъ году, по обычаю, 26 или 27 Декабря. Въ нѣкоторыхъ оппозиціонныхъ журналахъ полагаютъ, что открытіе палаты послѣдуетъ 22 Декабря; но нѣтъ причины думать, чтобы правительство въ настоящемъ году отступило отъ обыкновенія созывать палаты предъ самымъ праздникомъ Рождества Христова.

— Изъ журнала *Siecle* Морской министръ будетъ призванъ въ палату депутатовъ, для объясненія на счетъ худаго состоянія флота. Это послѣдуетъ немедленно по открытіи засѣданій. Въ 1825 году, по бюджету въ 62 милліона, исполнено болѣе работъ, нежели теперь по бюджету въ 120 милл.

ки, прекрасно вымощены и содержатся въ порядкѣ; но будущаго ожидаетъ зло, котораго не могутъ уничтожить всѣ усилія мандариновъ: вѣтеръ воздымаетъ тучи мелкой пыли, такъ что необходимо защищать лицо вуалемъ или маской—и то иногда не помогаетъ. Нельзя не удивляться сметливости, искусству и терпѣнію Китайцевъ при постройкѣ дорогъ. Они скалываютъ для этого верхушки горъ, прорываютъ скалы, наполняютъ рвы, перекидываютъ мосты съ одной возвышенности на другую. По дорогѣ встрѣчаешь иногда гротты или гостиницу, гдѣ проѣзжій можетъ найти все необходимое; эти пріюты почти всегда обязаны своимъ существованіемъ благочестію мандариновъ.

Съ подорожною отъ правительства, которую легко получить, на дорогѣ можно найти все необходимое. Подорожная—листъ бумаги, съ запечатанными на ней китайскими или татарскими буквами, съ печатью высшаго милиціоннаго судилища; въ ней содержится предписаніе вѣсьмъ подорожнымъ чиновникамъ немедленно доставлять проѣзжему все нужное для дороги: лошадей, лодки для переправы черезъ воду, пищу. Печать величиною въ три квадратныя дюйма; на ней вырѣзано только названіе судилища и имени его членовъ.

Что касается до путешествія въ носилкахъ, то желающій обращается прямо къ начальнику носильщиковъ. Цѣна назначается, смотря по значительности клади, и платится впередъ. Въ такомъ случаѣ надо запастись столковыми подорожными, сколько

WІADOMOSCI ZAGRANICZNE.

A U S T R I A.

Wiedeń, 10 listopada.

Dzisiaj odbyły się w Frohsdorf zaślubiny Xięźniczki Berry z Xięciem Lukieskim. Na tym obrzędzie, znajdowały się obie Cesarzowe, Arcy-Xiążę Franciszek Karol z małżonką, tudzież wszyscy Arcy-Xiążęta i Arcy-Xięźniczki w Wiedniu obecne.

— Xiążę Modeny spodziewany jest tu za dni kilka; mówią, że Xiążę Bordeaux poślubi jedną z jego córek.

— Na wniosek Xięcia Metternicha, najwyżej zatwierdzony, niezwłocznie ma być wybudowanych 6 fregat parowych. Stosowny do tego rozkaz posłano już komendanturze marynarki w Wenecyi.

F R A N C Y J A.

Paryż, 11 listopada.

Dzisiejszy *Monitor* ogłosił postanowienia, tyczące się nowej organizacji ministerstwa wojny. Według tych postanowień, Marszałek Soult opuszcza urząd Ministra wojny, ale pozostaje Prezesem rady; w miejsce zaś jego mianowany Ministrem i Parem Francyi, Jeneral Porucznik Molino de Saint Yon. Podsekretarzem stanu w tym wydziale mianowano Barona Martineau de Chesnez. Jeneral Gazan zastąpi P. Saint Yon w poprzednio pełnionych przezeń obowiązkach, a Marszałek polny Delarue obejmie kierunek spraw Algierskich, w miejsce P. Vauchelle.

— Według wszelkiego podobieństwa, Izby w tym roku będą jak zwykle zagajone 26 lub 27 grudnia. Niektóre dzienniki opozycyjne mniemają, że dzień 22 grudnia przeznaczony jest na otwarcie obrad prawodawczych, ale nie ma żadnego powodu do mniemania, by w roku bieżącym rząd miał odstąpić od przyjętego zwyczaju zwoływania Izby przed samymi świętami Bożego Narodzenia.

— Z dziennika *Siecle*: „Minister morski, ma być powołany do odpowiedzialności przez Izbę Deputowanych, za zły stan marynarki. Odpowiedzialność ta dotknie go natychmiast po rozpoczęciu obrad. W roku 1825 z budżetem 62 milionów, wykonano większe budowy jak obecnie z budżetem 120 milionów.“

kuje niedogodność, której cała usilność Mandarynow uprzętać nie może; wiatr wznosił tumany drobne pyłu, tak, iż koniecznie potrzeba zastąpić twarz kwecem lub maską, a i to czasem nie pomaga. Nie można się dosyć wydziwić, z jaką biegłością, sztuką i cierpliwością, Chińczycy budują swe drogi. Znoszą w tym celu wierzchołki gór, przebijają skały, zasypują parowy, przerzucają mosty z jednej wysokości na drugą. Na drodze napotyka się niekiedy grota lub dom zajezdny, gdzie podróżujący znajduje wszystkie rzeczy pierwszej potrzeby; tego rodzaju przytułki prawie zawsze winny są swój początek po-
hożności Mandarynow.

Mając bilet pocztowy od rządu, który jest łatwo otrzymać, można podróżować bardzo wygodnie. Bilet pocztowy jest to arkusz papieru drukowany chińskimi lub tatarskimi głoskami, z pieczęcią wyższego milicyjnego sądownictwa, zawierający zalecenie do wszystkich pocztowych urzędników, aby niezwłocznie dawali podróżującemu wszystko co jest potrzebne do odbywania podróży, jako to: konie, łódki dla przeprawy przez wodę i żywność. Wielkość pieczęci wynosi około trzech cali kwadratu; na niej zaś wyrżnięte jest tylko nazwisko sądownictwa i imiona jego członków.

Co się tyczy podróżowania w lektyce, żądający udaje się wprost do naczelnika drogarzy. Cena naznacza się po długiej ilości ciężaru i płaci się z góry. W tym razie należy opatrzyć się w taką ilość biletów ile kto życzy mieć traperzy. Nie porównać się nie może z lekkością i zrecznością

— Утверждают, что французское министерство решилось сделать постановление относительно воспрещения отпуски хлеба из Франции, коль скоро будет известно, что английское правительство дозволило свободный ввоз оного в свои гавани. Во Франции сборь хлеба в нынешнем году весьма посредственный.

— По полученным из Орана новостям, значительное число племен, принадлежащих Марокку, возмущилось против Императора Абд-эль-Кадера. Сие обстоятельство, коего должно было ожидать, может сделать весьма затруднительною победу над Эмиромъ.

— В *Rheinischer Beobachter* сообщают: Намъ известно из достовернаго источника, что Иезуиты возымели намерение употребить часть своего имущества, около 100 миллионов франков, на устройство германскихъ желѣзныхъ дорогъ. Само собою разумеется, что спекуляция эта сделана будетъ подъ чужимъ именемъ.

— В *Journal des Débats* напечатано слѣдующее: „Опытъ поздки, произведенной г-мъ Вагорномъ чрезъ Германію, съ дѣлюю замѣнить путь изъ Индіи, проходящій нынѣ чрезъ Марсель, во всякъ отношеніяхъ чрезвычайно важенъ для здѣшней страны, и потому требуетъ, чтобы правительство обратило на оный свое вниманіе. Въ полученныхъ нами сегодня писмахъ изъ Триеста, сообщаютъ, что австрийское правительство, желающее удержать за собою выгоды доставляемыя почтою изъ Индіи, поощрило и усердно содѣйствовало этой первой пробной поздкѣ г-на Вагорна. Графъ Стадіонъ и императорскій комиссаръ присутствовали въ Триестѣ; во время прибытія парохода, при чемъ находились также все члены дирекціи австрийской Ллойды. Ллойда вѣрила въ распоряженію г-на Вагорна паковать „Императоръ“, самый лучший изъ пароходовъ, и содержала въ глубокой тайнѣ приготовленія, производимыя ею для облегченія сего путешествія; изъ этого видно, что она опасалась, чтобы какое либо неожиданное обстоятельство не помѣшало хорошему результату сего опыта, который обѣщаетъ прекрасныя выгоды. — Въ Англіи столь неожиданное появленіе индійской почты чрезъ Германію, произвело весьма сильное впечатлѣніе, и Г. Вагорнъ сдѣлался предметомъ общаго уваженія и благодарности, такъ что отдали даже въ его пользу подписку. Г. Вагорнъ, не съ Индіею, произвелъ сию первую пробную поздку съ такою ловкостью и быстротою, которая дѣ-

— Запewнѣя, że ministerstwo francuzkie postanowilo wydać rozporządzenie zakazujące wywozu zboża z Francji, skoroby doszła wiadomość, że rząd angielski dozwolił wolnego wprowadzania zboża do portów swoich. We Francji tegoroczne zbiory zboża są bardzo mierne.

— Według nowin nadeszłych z Oranu, wielka liczba pokoleń należących do Marokko miała się zbuntować przeciw Cesarzowi Abd-er-Rhamanowi. Domyslają się, że to jest dziełem Abd-el-Kadera. Ta okoliczność, której się spodziewać należało, może nader utrudnić pokonanie Emira.

— *Rheinischer Beobachter* donosi z Paryża: Z dobrego dowiadujemy się zrzadka, że Jezuita powziął zamiar włożenia części majątku swego, około 100 milionów franków, w niemieckie koleje żelazne. Rozumie się samo z siebie, że spekulacya ta zrobiona będzie pod obcym nazwiskiem.

— W *Journal des Débats* czytamy: „Próba podróży, którą P. Waghorn uskutecznił przez Niemcy, aby zmienić drogę z Indji, odbywającą się teraz przez Marsylię, jest pod każdym względem największą wagą dla naszego kraju, i wymaga przede najwięcej troskliwości rządu. Odebrane listy z Tryestu, donoszą nam, że rząd austriacki, pragnący najmocniej zapewnić sobie korzyści, jakie przedstawia przewóz poczty i towarów z Indji, zachęcał i gorliwie wspierał tę pierwszą podróż P. Waghorn. Hrabia Stadion i Komisarz Cesarzowski byli obecni w Tryescie w chwili przybycia parostatku, równie jak i cały skład dyrekcji Lloydy Austriackiej. Lloyda oddała pod rozporządzenie P. Waghorn statek pocztowy *Cesarz*, najlżejszy z parostatków, i pokrywała głęboką tajemnicą przygotowania, jakie czyniła dla ułatwienia tej podróży; tak się obawiano, aby jaka niespodziana okoliczność nie popsuka skutku tej próby, z której tak wielkie rokowano nadzieje. W Anglii zjawienie się tak niespodzianej poczty Indyjskiej przez Niemcy, sprawiło bardzo żywe wrażenie, i P. Waghorn jest przedmiotem uwielbienia i wdzięczności publicznej; otworzono już nawet składki na korzyść jego. P. Waghorn, zajęty oddawna myślą przyspieszenia związku z Indjami, uskutecznił tę pierwszą podróż z zręcznością i szybkością, które mu przyniosą zaszczyt. Okoliczności wszakże które sprzyjały tej próbie, nie w każdym czasie zarówno zjawić się mogą. P. Waghorn odpłynął z Alexandryi 20 października, o godzinie 11 rano, na dwa dni przed odplynięciem statku pocztowego, który odbywa regularną służbę między tym miastem i Marsylią. Przybył do Tryestu d. 26 o północy, to jest w 157 godzi-

nych ludzi. Trzy tylko razy w dzień odpoczywają i ucho- dzą od 9 do 11 wiorst na godzinę.

Wynalazek konnej poczty, dla przedziej komunikacyi, przypisują Chińczycy Cesarzowi Hoang II.

Jeśli sądzić o ludności kraju z ilości sposobów komunikacyi, tedy można wyprowadzić wniosek o ludności cesarstwa chińskiego z liczby Mandarinów, służących w zarządzie pocztowym: jest ich 150,000

W odległości ośmiu lub dziewięciu mil francuzkich, stoja po stronach drogi drogoskazy w kształcie wież budowane; na drogach zaś pocztowych, nie raz dają się widzieć powozy zaprzężone psami, które z wielką szybkością je ciągną.

Inaczej się rzecz ma w królestwie Siamu. Mało tam widać pojazdów, ale wiele łodek, dla tego, że większa część dróg pocztowych idzie z biegiem rzek. Siameczycy odznaczają się nadzwyczajną zręcznością w kierowaniu tych łodek. Z ilości wioslarzy, stosowną do potrzeby, statki te lecą po wodzie z zadziwiającą szybkością. Przeprawa ładem odbywa się zwykle na słoniu, niekiedy na koniach, po większej części nędznych, lub na wołach idących dość szybko. Siódła, w tym zdarzeniu używane, opatrzone są poręczami, mniej więcej ozdobnemi, stosownie do znakomitości jadącej osoby.

W Butanie jazda odbywa się znowu inaczej i bez wątpienia ten sposób nigdzie nie znajdzie naśladowców. Drogi tu, są po prostu ścieżki — tak wązkie, iż za ledwie jest gdzie nogę postawić; nadto, idą prawie zawsze po nad

жаешь имѣть носильщиковъ. Ничто не может сравниться съ легкостью и ловкостью этихъ людей. Они отдыхаютъ только три раза въ день, и пробѣгаютъ въ часъ отъ 9-ти до 11-ти верстъ.

Изобрѣтеніе конной почты, для болѣе быстрого сообщенія, Китайцы приписываютъ императору Хоангъ II.

Если судить о населеніи земли по многочисленности средствъ сообщенія, то можно заключить о населеніи Китая по числу мандариновъ, служащихъ по почтовому ведомству: ихъ 150,000.

На разстояніи восьми или девяти миль по дорогамъ стоятъ сигнальныя башни. Нередко встрѣчаются почтовые экипажи, везомые собаками очень быстро.

Въ королевствѣ Сіамѣ не то, издѣланныхъ видно мало, но за то много барокъ, потому что болѣе важныя почтовыхъ дорогъ идетъ по теченію воды. Сіамцы отличаются въ управленіи этихъ барокъ. Слѣдующіе гребцовъ, сообразнымъ образомъ, эти суда летятъ по водѣ иногда изумительно-быстро. Перевозъ по сухому пути совершается обыкновенно на слонѣ, иногда на лошадяхъ, болѣею частью пре- скверныхъ, или на волахъ, идущихъ также скоро. Слѣдла, употребляемыя въ такомъ случаѣ, огорожены балюстрадаю, болѣе или менѣе украшенною, смотря по важности ѣдущей osoby.

Въ Бутанѣ ѣздятъ опять иначе, и конечно этого способа ѣзды нигдѣ не найдешь подражателей. Здѣсь дороги просто тропинки — такія узкія, что едва-едва гдѣ поставитъ ногу, кромѣ того, они почти всегда

лаютъ ему честь. Однако обстоятельства, благоприятствовавши сему опыту, не во всякое время могутъ одинаково представляться. Г. Вагорнъ отправился изъ Александрии 20 го Октября, въ 11 часовъ утра, за два дня до отплытия пакетбота, поддерживающаго сообщеніе между этимъ городомъ и Марселемъ; въ Триестъ прибылъ онъ 26-го числа въ полночь, то есть въ 157 часовъ; за сими въ четверть часа вышелъ на берегъ и сѣлъ въ экипажъ; черезъ 80 часовъ прибылъ въ Кельнъ, проѣхавъ черезъ Нидердорфъ, Инспрукъ, Меннингенъ, и Стутгардъ, а 31 числа, въ 4 часу утра явился въ Лондонъ, т. е. черезъ 100 часовъ послѣ своего выезда изъ Триеста. Следовательно, онъ употребилъ всего 257 часовъ на путешествіе изъ Александрии въ Лондонъ. До сихъ поръ, обыкновеннымъ путемъ, нидѣйская почта, для совершения пути изъ Александрии въ Лондонъ, требовала около 290 часовъ; но коль скоро о кончена будетъ постройка желѣзныхъ дорогъ отъ Средиземнаго моря до Ла-Маншскаго канала, то и при нынѣшнемъ продолженіи времени для пути изъ Александрии въ Марсель, все это пространство изъ Александрии въ Лондонъ можно будетъ проѣхать въ 228 часовъ. Здѣсь однако же должно упомянуть, что путешествіе г-на Вагорна на Средиземномъ морѣ, остановлено было бурей на 30 часовъ. Мы повторяемъ, что путешествіе г-на Вагорна заключаетъ въ себѣ большую важность, и находимъ его достойнымъ вниманія правительства. Возникшій по сему поводу вопросъ составляетъ для насъ первостепенное дѣло. Англія отыскиваетъ мѣры къ облегченію и ускоренію сношеній въ Индію, — этого не льзя считать худымъ предпріятіемъ; германскія земли, преимущественно же Австрія, дѣйствуютъ въ этомъ отношеніи заодно съ Англіею, и содѣйствуютъ намѣреніямъ г-на Вагорна, въ этомъ — очевидная ихъ польза и неотъемлемое право. Но наша, не менѣе прямая выгода требуютъ того, чтобы мы устранили эти расчеты и обезпечили за собою извлекаемую нами донынѣ изъ сего пользу. Мы всемъ должны пожертвовать, лишьбы достигъ сей цѣли. И на вѣрнее достигнемъ оной, при соблюденіи трехъ слѣдующихъ условій: 1) Намъ должно окончить въ самоскорѣйшее время линію желѣзной дороги, соединяющую Марсель съ Кале или Булономъ; 2) министръ торговли обязанъ карантиный срокъ, по возможности, сократить; 3) министръ финансовъ долженъ пароходное сообщеніе между Александріею и Марселемъ поставить на лучшую ногу. Этими тремя мѣрами мы увидимъ усиленіе г-на Вагорна.

12 Ноябрь.

Сегодня, въ засѣданіи совѣта министровъ, назначенъ день открытія палаты. Королевское постановленіе по сему предмету будетъ обнародовано на слѣдующей недѣлѣ.

идуть по краю пропасти. Только крайняя необходимость можетъ заставитьъ путника рисковать такъ своею жизнью. Въ этой странѣ, состоящей исключительно изъ горъ, путешественниковъ переносятъ на своихъ плечахъ женщины. О переѣздахъ въ экипажѣ или о вьючномъ скотѣ не можетъ быть и рѣчи. Цѣль женщины передаетъ другъ другу путешественника, спокойно сидящаго въ креслѣ или сѣдлѣ, крѣпко висящемъ на плечахъ этихъ жалкихъ существъ. Багажъ несутъ въ корзинахъ сзади другихъ женщинъ; и за все это она получаютъ по одной рупіи въ пять дней!

Въ Японіи почта еще лучше устроена, нежели въ Китаѣ, и путешествовать тамъ пріятнѣе. Путешественникъ дѣлается предметомъ особенной попечительности. На каждой станціи, — обыкновенно на разстояніи двухъ льѣ (рѣдко 6-ти или 8-ми) — онъ находитъ все, чего только могъ ожидать для отдыха и удовольствія. Цѣны всѣхъ необходимыхъ или пріятныхъ вещей постановлены закономъ, и эта такса доказываетъ великодушіе и справедливость правительства. Разстояніе станцій, состояніе дорогъ, цѣна съѣстныхъ припасовъ и прочаго, — все распределено сообразно мѣстнымъ обстоятельствамъ.

Мосты выстроены роскошно и изящно; дороги совершенно гладки, обсажены деревьями, и даже часто правильными плантаціями и цвѣтами, отъ чего они похожи на наши публичныя гульбища. Разстоянія

W kwadrans potém wylądował i wsiadł do pojazdu; w 80 godzinach przybył do Kolonii przez Niederrdorf, Inspruck, Memmingen i Stutgard, a d. 31-go o godzinie 4-éj rano, stanął w Londynie, blisko w 100 godzinach po wyjeździe z Tryestu. Nie potrzebował przeto jak 257 godzin na odbycie podróży z Alexandryi do Londynu. Do téj chwili, drogą awyczajną, poczta Indyjska, na odbycie drogi z Alexandryi do Londynu, potrzebowała około 290 godzin, ale jak tylko ukończone zostaną koleje żelazne od morza Śródziemnego do kanału La Manche, pozostawwszy nawet dotychczasowy przeciąg czasu na podróż z Alexandryi do Marsylii, cała ta podróż z Alexandryi do Londynu odbywać się będzie drogą w 228 godzinach. Prawda, że podróż P. Waghorn na morzu Śródziemnym spóźniona została przez burzę blisko o 30 godzin. Powtarzamy, że przywiązujemy największą wagę do podróży P. Waghorn i znajdujemy ją godną największej troskliwości rządu. Kwestya jaka ztąd powstała, jest kapitalnym interessem dla kraju. Że Anglia szuka wszelkich środków ułatwienia i przyśpieszenia związków z Indyanami, nie możemy brać tego za złe; że kraje niemieckie, a w szczególności Austria, działają w tym względzie w porozumieniu z Anglią i wspierają zamiary P. Waghorn, jest ich interessem widocznym, ich prawem niezaprzeczonem. Ale naszym interessem niemniej widocznym jest, abyśmy zniweczyli te kombinacye i zachowali korzyści jakich używaliśmy dotąd. Wszystko powinniśmy poświęcić, aby dopiąć tego celu. Osiągniemy go zaś z pewnością uzupełniając trzy następujące warunki: 1) Linia kolei żelaznych łącząca Marsylię z Calais lub Boulogne, powinna być jak najprędzej skończona; 2) Minister handlu musi czas kwartanowy, ile się tylko da, skrócić; 3) Minister skarbu winien żeglugę parową między Alexandryą i Marsylią na lepszej postawić stopie. Przez te trzy środki zniweczymy usiłowania P. Waghorn.

Dnia 12 listopada.

Dziś, na radzie Ministrów, oznaczono ostatecznie dzień, w którym Izby mają być otwarte. Postanowienie Królewskie w tym przedmiocie ogłoszone zostanie w tygodniu następnym.

brzegiem przepaści. Ostatnia chyba potrzeba może znaglic podróżującego, aby idąc naraził swe życie na widoczne niebezpieczeństwo. O podróżowaniu w pojeździe lub na osiadłym bydłeciu i myśleć tam nie można. Dla tego też w téj krajnie, całkiem górami pokrytej, podróżujących przenoszą na plecach kobiety. Szereg kobiet podaje z rąk do rąk podróżującego, który siedzi spokojnie na krześle lub na siodle, mocno zawieszonym na plecach tych godnych litosci istot. Tłómaki noszą z tyłu w koszach inne kobiety, i za to wszystko dostają po jednej rupii za pięć dni.

W Japonii poczta lepiej jeszcze jest urządzona jak w Chinach, i podróż jest daleko przyjemniejsza. Podróżujący staje się przedmiotem szczególnej troskliwości. Na każdej stacyi, zwyczajnie co dwie francuzkie mile (rzadko co 6 lub 8), znajduje on wszystko co tylko może mu służyć dla wypoczynku i wygody. Ceny na wszystkie rzeczy, do potrzeby i przyjemności służące, są prawem oznaczone, i dowodzą wspaniałomyślności i sprawiedliwości rządu. Odległość stacyi, stan dróg, cena żywności i innych rzeczy, wszystko zastosowane ściśle do okoliczności miejscowych.

Mosty są zbudowane wspaniale i gustownie; drogi zupełnie równe, wysadzone drzewami, a nawet często porządnie plantacyami i kwiatami; ztąd mają wiele podobienstwa do naszych publicznych miejsc przechadzki. Od-

— Маркиз Пасторет уведомил всех сборщиков податей в Париже, что он жертвует по 1,000 фр. на каждую часть города, для раздачи бедным от имени принцессы Беррийской, по случаю вступления ее в брак с герцогом Лукским.

— В *Journal des Débats* сообщают, что возникшие между Портою Оттоманскою и Франціею недоумѣнія, уже улажены, и что предложенныя Портою барономъ Буркенеи требованія вполне удовлетворены.

— По послѣднимъ донесеніямъ изъ Альжира, генералъ Ламорисьеръ находился въ Маскаръ, а генералъ Буржоли, возстановивъ сообщеніе съ Мостаганемъ, намѣренъ былъ вторгнуться въ землю Флаттахъ. Въ Оранѣ носится слухъ, что Абд-эль-Кадеръ предложилъ генералу Ламорисьеру разбить 200 пѣхотныхъ; но генералъ Ламорисьеръ отвѣчалъ Эмпу, что онъ можетъ сдѣлать съ ними, что ему угодно, такъ какъ люди сіи сдѣлались вооруженные безъ сопротивленія, и посему навсегда исключены изъ рядовъ французской арміи.

— Въ здѣшнихъ журналахъ обращаютъ вниманіе публики, что всѣ большія планеты нашей системы какъ то: Меркурій, Венера, Марсъ, Юпитеръ, Сатурнъ и Уранъ, въ одно время находятся на нашемъ горизонтѣ, и при концѣ Ноября можно будетъ ихъ видѣть вечеромъ.

— Изъ Африки, на дняхъ, привезли сюда множество хищныхъ звѣрей и птицъ, въ томъ числѣ, гіенъ, шакаловъ и львовъ.

13 Ноября.

Военный мѣнстръ получилъ отъ маршала Бюрато, отъ 28-го Октября, изъ лагеря подъ Шерато, въ 4 миляхъ на востокъ отъ Тіарета. Маршалъ сообщаетъ въ этой реляціи объ упомянутыхъ вчера движеніяхъ, и о сраженіи съ Арабами. „Приготовивъ явилъ движенія, (пишетъ маршалъ), и приостановилъ мою кавалерію, не имѣли усѣбныхъ послѣдствій, и я, прибывъ въ Тукерію, узналъ, что племени отступили на 7 или 8 миль къ югу, въ окрестности горъ Надоръ. Я рѣшился догнать ихъ формировавшимися маршами, и для сего далъ генералу Юсуфу 2 баталіона пѣхоты, ратцы коихъ назвочены были въ 150 муловъ. Эта легкая колонна прибыла въ разсвѣтъ въ Федую и скрывалась 26 числа, къ продолженію цѣлаго дня въ ущельѣ. Въ половинѣ шестого вечеромъ, Юсуфъ снова выступилъ въ походъ, въ сопровожденіи нашего Аги Америкъ-Бенъ-Ферата, поспѣваясь, что кавалерія, достигнувъ его днемъ, не будетъ имѣть своевременно подкрѣпленія пѣхоты. Но вещи прибыли другой оборотъ. Передъ разсвѣтомъ кавалерія подступила къ многочисленному отряду дуаровъ племени Уадъ-Крелифа и Венъ-Менда, предводитель

считаются отъ моста Теддо, находящагося въ центрѣ имперіи. Каждая миля (геометрическая) обозначена холмикомъ, усаженнымъ деревьями. Каждый округъ обозначенъ столбомъ, на которомъ стоитъ его имя и определены границы. Въ дорогахъ записаны обыкновенно опухаломъ, на которомъ написано все, касающееся предстоящаго пути: разстояніе, страны, которыя должно проѣхать, почтовая плата, цѣна съѣстныхъ припасовъ, и т. д. Мысль очень-умная, особенно въ странѣ, гдѣ опухало первѣйшая необходимость.

На каждой станицѣ есть известное число разсыльныхъ, для доставки писемъ, указовъ, объявленій и пр. Бумаги запираются въ ящичекъ изъ чернаго дерева, съ гербомъ императора; ящичекъ прикрѣпленъ къ концу палки, которую носятъ на плечѣ. Разсыльные никогда не ходятъ поодиночкѣ, но всегдѣ несчастье, за тѣмъ, что если съ однимъ случится несчастье, то чтобы другой могъ выполнить его по рученію. Въ рукѣ они держатъ колокольчикъ, увѣдомляя звономъ его о своемъ приближеніи, верховой и пѣхоты, даже экипажъ долженъ сворачивать съ ихъ дороги. Всякій путешественникъ обязанъ повиноваться этому закону, по примѣру императора, котораго, встрѣчая на пути своего разсыльнаго почтеника, велитъ посторониться своему поѣзду, и чтобы замедлить его бѣга, освобождаетъ его даже отъ поклона и другихъ церемоній, неизбѣжныхъ во всякомъ другомъ случаѣ.

— Margrabia Pastoret, odezwa do wszystkich proboszczów Paryża, zawiadomił ich, że przeznacza po 1000 fr. dla każdego cyrkuła miasta; pieniądze te mają być rozdane między ubogich w imieniu Xiężniczki Berry, z powodu wyjścia jej za mąż za Xięcia Lukki.

— *Journal des Débats* zawiadamia, że nieporozumienia wynikłe między Portą Otomańską a Francją, zostały załatwione, i że żądania podane Porcie przez Barona de Bourqueney w zupełności zostały zaspokojone.

— Według ostatnich wiadomości z Algieru, Jeneral Lamoricière znajdował się w Maskarze, a Jeneral Bourjolly, przywróciwszy komunikacyę z Mostaganem, zamierzał wkroczyć do siedzib pokolenia Flittah. W Oranie ma chodzić pogłoska, że Abd-el-Kader wracających z lazaretów i wziętych w niewolę pod Ain-Temuszen, bez wystrzału, 200 ludzi, ofiarował Jeneralowi Lamoricière, w zamian za jeńców Arabskich; Jeneral zaś miał odpowiedzieć, iż wolno Emirowi zrobić z nimi co mu się podoba, bo ludzie ci uzbrojeni poddali się bez oporu, i na zawsze zostają wykreszeni z szeregów francuzkich.

— Tutejsze pisma zwracają na to uwagę publiczności, że wszystkie większe planety: Merkury, Wenus, Mars, Jowisz, Saturn i Uranus, społecznie na naszej stronie nieba się znajdują, i w końcu Listopada pod wieczór wszystkie widziane być mogą.

— Z Afryki, temi czasy, wiele przysłano do muzeów tutejszych ptaków drapieżnych, hyen, szakalów i lwów.

Dnia 13 listopada.

Minister wojny otrzymał od Marszałka Bugaud raport, datowany 28-go października, z obozu pod Szerita, 4 mile na wschód od Tiaretu położonego. Z tego sprawozdania dowiadujemy się o wspomnianej już przedtem wyprawie, i o walce z Arabami. „Przygotowawczo poruszenia“, mówi Marszałek, i zasadzka mej jazdy w nocy z 24-go na 25-ty okazały się bezskutecznymi, albowiem przybywszy do Tukeria, dowiedziałem się, że pokolenia cofnęły się o 7 do 8 mil na południe, w okolicy gór Nador. Postanowiłem jednakże raz jeszcze sprobować przyspieszonego pochodu, i w tym celu dałem Jeneralowi Jussuf 2 bataliony piechoty, której tornistry zabrane były na 150 mułów. Lekka ta kolumna przybyła o świcie do Feudui, gdzie ukrywała się przez dzień 26-ty w wozowie. O wpół do szóstej wieczorem znowu ruszyła w drogę, w towarzystwie naszego agi Ameer Ben-Ferhat'a, ale nieprzyjaciel był oddalony jeszcze o mil 16, i można się było obawiać, iż jazda dosięgnie go dopiero śród dnia i nie będzie mogła być w porę wsparcią przez piechotę. Jednakże stało się inaczej. O samym świcie, jazda nasza zbliżyła się do licznych duarów plemion Uled Krelif i Beni Meida, dowodzonych przez wirolomnych agów El Karuby i Baszti. Atak natychmiast urządzono. Spahowie

ległość liczy się od mostu Jeddo, znajdującego się we środku państwa. Każda miła jeometryczna oznaczona jest pagórką, na którym rosną zasadzone drzewa. Każdy obwód oznaczony słupem, na którym jest wyrażone jego nazwisko i wskazane granice. Zabierający się do podróży opatruje się zwykle w wachlarz, na którym wyrażono jest wszystko eo się ściąga do drogi: odległość, miejsca które ma przebywać, opłatę pocztową, cena żywności, i t. d. Jest to pomysły nader dowcipny, szczególnie w kraju, gdzie wachlarz jest niezbędną potrzebą.

Na każdej stacyi znajduje się pewna ilość posłańców dla przenoszenia listów, rozkazów rządu, ogłoszeń i t. d. Papiery zamykają się do skrzynki z czarnego drzewa, z herbem Cesarza; skrzynka przykuta jest do końca laski, którą na plecach noszą. Ci posłańcy nigdy pojedynczo nie chodzą, ale zawsze po parze, dla tego, że jeśliby jakie niebezpieczeństwo spotkało jednego, drugi wnet miejsce jego zastąpić może. W rękę trzymają dzwonek, ogłaszając nim swój zbliżenie się; konny i pieszy, nawet pojazd powinieli ustąpić z drogi przed nimi. Każdy podróżujący musi ulegać temu prawu, za przykładem samego Cesarza, który spotkawszy na drodze posłańca pocztowego, każe natychmiast ustąpić na stronę swemu pojazdowi, i aby go nie wstrzymywać w biegu, uwalnia nawet od pokłonów i innych ceremonii, niezbędnych w każdym innym zdarzeniu.

ствуемому вѣроломными Агами Эль Карубы и Банти. Войска немедленно приготовились къ атакѣ. Слуги, предводительствуемые капитаномъ Жозовомъ, обошли неприятеля съ лѣваго фланга, эскадронный командиръ Риветь, мой ординарецъ, начальствовавшій гумами, произвелъ то же движеніе съ праваго фланга, а полковникъ Ришвансъ съ двумя эскадронами конныхъ егерей и сильнымъ отрядомъ жандармовъ, атаковала центръ. Маневръ этотъ имѣлъ совершенный успѣхъ. Неприятельскіе набѣдники, за вѣскольکو минутъ до сраженія, узнавшіе о нашемъ прибытіи, а равно пѣхота, оставшаяся при палаткахъ, защищались отчаянно, но не долго могли намъ сопротивляться. Сбитые со всѣхъ позицій, они разсыпались, оставя на мѣстѣ 300 убитыхъ; наши войска преслѣдовали ихъ три мили и оставили преслѣдованіе тогда только, когда лошади были чрезвычайнo измучены. После краткаго отдохновенія, возвратились мы въ арабскій лагерь, чтобы захватить стада. Въ это время подошла пѣхота, пройдя 16 миль въ 15 часовъ, подъ начальствомъ храбраго полковника Мольера. Этотъ отрядъ прикрылъ движенія кавалеріи, собралъ стада и захватилъ до 100 чел. пѣхотныхъ. По частнымъ извѣстіямъ, число пѣхотныхъ простирается до 150 чел. но большей части женщинъ и дѣтей; добыча заключается въ 10 000 овецъ, 1,000 штукъ рогатаго скота и 150 верблюдовъ. Наша потеря, въ соразмѣрности съ успѣхомъ, весьма незначительна. Изъ офицеровъ ни одинъ не убитъ, а ранены: капитанъ Фенелонъ и подпоручикъ Вильмень. Лошадей убито 15; ранено очень много. Этотъ сильный ударъ и одержанная генераломъ Ламорисьеромъ надъ Кабилами побѣда, будутъ имѣть вѣроятно благоприятное вліяніе на наши дѣла. Могу даже съ достовѣрностію сказать, что возмущеніе не достигнетъ альжирской провинціи, но кончится въ Оранѣ, гдѣ будетъ постепенно уменьшаться.

— Герцогъ Монтебелло, французскій посланникъ при Неаполитанскомъ дворѣ, отправился изъ Неаполя въ Палермо, съ тою цѣлю, чтобы представить Его Величеству Государю Императору Всероссийскому, по узнавъ отъ Неаполитанскаго Короля, что Его Императорское Величество желаетъ оставаться въ Палермо инкогнито, возвратился къ своей должности. Герцогъ Монтебелло намѣревался предложить, для помѣщенія Государыни Императрицы, дворецъ Короля французскаго въ Палермо, но неаполитанское правительство предупредило его въ этомъ отношеніи.

— Въ *Gazette de France* пишутъ, что по напечатанію въ *Journal des Débats* извѣстія, что Франція, въ случаѣ надобности, перейдетъ мароккскую границу, лордъ Абердинъ поручилъ лорду Коулею спросить французскій кабинетъ, — какого характера эта угроза. Лордъ Коулей отправился прямо въ Сень-Клу, гдѣ получилъ увѣреніе, что противъ Марокко не будетъ предпринято вновь никакой экспедиціи. Говорятъ, что англійское правительство отправило соответственныя инструкціи въ Гибралтаръ и къ своимъ агентамъ въ Марокко.

А н г л і я .

Лондонъ, 10 Ноября.

Парламентскіе выборы продолжаются ежедневно. Сегодня избранъ въ Виндсоръ кандидатъ министерской партіи, полковникъ Рейдъ.

— Изъ сравнительной вѣдомости англійскихъ морскихъ силъ съ французскими, видно, что первое изъ сихъ государствъ имѣетъ на своемъ флотѣ 523 орудія болѣе, нежели послѣднее. На востокъ англійская артиллерія превосходитъ французскую 17 орудіями, а въ южной Америкѣ и въ Ла-Плата 117 орудіями. Въ Вестъ-Индіи и въ мексиканскомъ заливѣ, Франція имѣетъ 123 орудія болѣе, нежели Англія, а на Тихомъ Океанѣ и въ Отаити 45. Но въ Остѣ-Индіи и въ Китаѣ, Англія имѣетъ 278 орудій болѣе, при западныхъ берегахъ Африки 71, а при восточныхъ берегахъ 169. Флотилія вышедшая недавно изъ Портсмута имѣетъ 132 орудія болѣе нежели флотъ отправленный, съ тою же цѣлю, изъ Тулона.

— Въ одномъ американскомъ журналѣ сообщаютъ, что въ Филадельфіи начали издавать новый журналъ, подъ заглавіемъ: *American Woman* (американская женщина); журналъ этотъ, составляемый, печатаемый и издаваемый исключительно одними женщинами, посвященъ разнаго рода успѣхамъ.

под доводствомъ капитана Жанзон, отoczyли з левѣй стороны неприязнителя; доводца швадрону Rivet, мой офицер ордынанны, начелникъ гумовъ, ускатецнл тензо сам оброт з праваго скрзыдла, а Полковникъ Richepanse, z двома швадронами стрелцовъ i силымъ плутономъ зан дамрери удерзыл въ шродек. Оброты те удалы съ досконате; жеждзы неприязнителясы, кторзы на килка чхвилъ прездъ валя доведзель съ допiero о нашэмъ прыбыциу, оразъ пиечота стрзегача намитовъ, силны ставиали намъ опоръ, не дуго же днакъ утрымачъ съ могли. Збичи на всыткыкъ пунктахъ, розпierzehли съ, zostawiajaco 300 polegлыъ. Scigano ich trzy mile, i dopiero zaprzestano pogoni, gdy już konie były nadzwyczaj zmęczone. Po krótkim odpoczynku, wrócono do obozu Arabskiego, dla zabrania trzód. W tej chwili przybyła piechota, odbywszy 16 mil drogi w 15 godzinach, pod dowództwem walecznego Półkownika Molière. Wspierała ona poruszenia jazdy, spędziła trzody, i zabrała około stu jeńców. Według doniesień prywatnych, liczba jeńców wynosi 150, po większej części kobiety i dzieci; zdobytych zaś składa się z 10,000 owiec, 1,000 sztuk bydła i 150 wielbłądów. Nasza strata w stosunku takiego powożenia jest nader mała. Żaden z oficerów nie poległ, ranni zaś są: kapitan Fenelon i podporucznik Villemain. Zabito 15 koni i raniono znaczną liczbę. Ten silny cios, połączone z zwycięstwem odniesionem przez Generała Lamoricière nad Kabilami, wywrze zapewne pomysłowy wpływ na nasze sprawy. Mogę nawet zapewnić, że powstanie nie przeniknie do prowincyi Algieru, ale ograniczy się na Oranie, gdzie także coraz zmniejszać się będzie.

— Dowiadujemy się, że Xiażę Montebello, Posel francuzki przy dworze Neapolitańskim, popłynął z Neapolu do Palermo, jedynie w celu złożenia swego uszanowania N. Cesarzowi Wszzech Rosyji; dowiedziawszy się jednak od Króla Neapolitańskiego, iż Jego Cesarzowska Mość pragnie pozostać w Palermo jako prywatny Podróżny, powrócił na miejsce swego urzędowania. Xiażę Montebello miał także zamiar ofiarować na mieszkanie N. Cesarzowej pałac Króla Francuzkiego w Palermo, ale rząd Neapolitański przedził go w tym względzie.

— France donosi, że po umieszczeniu w *Journal des Débats* wiadomości, iż Francya, w razie potrzeby, wtargnie do Marokko, Lord Aberdeen dał polecenie Lordowi Cowley, zapytać się gabinetu francuzkiego, czy pogroźka ta jest urzędową. Lord Cowley udał się wprost do St. Cloud, gdzie miał otrzymać zapewnienie, iż żadna nowa wyprawa przeciw Marokko przedsięwzięta nie będzie. Rząd angielski miał już posłać odpowiednie instrukcje do Gibraltaru i do swoich agentów w Marokko.

А н г л і я .

Лондонъ, 10 listopada.

Wybory na wakujące miejsca w parlamencie odbywają się codziennie; dzisiaj obrano w Windsorze kandydata ministerjalnego, Półkownika Reid.

— Z porównania angielskich sił morskich z francuzkimi wykazuje się, że pierwsze z tych mocarstw ma przewagę o 523 dział. Na wschodzie, Anglia ma więcej od Francyi, o dział 17, w południowej Ameryce i La-Plata, o 117; w Indjach zachodnich i odnodze Meksykańskiej, Francuzi mocniejsi są o 123 dział, a na morzu Spokojném i w Otaicis o 45. Natomiast, Anglicy mają przewagę w Indjach wschodnich i Chinach o 278 dział, przy zachodnich brzegach Afryki o 71, a przy wschodnich o 169. Flota, która niedawno wypłynęła z Portsmouth, liczy 132 dział więcej, od floty w tym samym celu z Tulonu wysłanej.

— Jeden dziennik amerykański donosi, że w Filadelfii zaczął wychodzić nowy dziennik pod tyt. *American Woman* (Amerykańska kobieta). Ten dziennik, redagowany, drukowany i wydawany wyłącznie przez same kobiety, poświęcony jest postępowi.

11 Ноября.

Dnia 11 listopada.

До сих поръ въ журналахъ помѣщаютъ толки о засѣданіи совѣта министровъ, на минушей недѣль. Изъ министерскихъ журналовъ видно, что правитель-ство не сдѣлаетъ никакого распоряженія къ облегченію ввоза въ Ирландію, до полученія донесенія Коммиссіи, которое, вѣроятно, будетъ сюда въ концъ сего мѣсяца. Въ *Standard* рѣшительно опровергаютъ слухъ, будто предположено дозволить безпошлинный ввозъ хлѣба въ Ирландію, и охуждаютъ эту мысль, предлагаемую журналами *Times* и *Chronicle*, утверждая, что она содѣлалась бы причиною большаго выцѣта, отвлекая множество рукъ отъ хлѣбопашества.

— Въ *Globe* пишутъ, что такъ какъ сэръ Роберту Пилло не удалось исходатайствовать разрѣшенія безпошлиннаго ввоза хлѣба, то онъ намѣренъ созвать парламентъ, и потребовать отъпуска 3 милліоновъ ф. ст., чтобы доставить занятію рабочему классу людей въ Ирландію.

— Многие изъ членовъ кабинета уѣхали въ деревню. Въ концѣ сего мѣсяца, говорятъ, они опять соберутся въ столицу.

— Изъ Виндзора уведомляютъ о приѣздѣ туда герцога Фердинанда Кобургскаго съ супругою и принцемъ Леопольдомъ. Они встрѣчены были у входа во дворецъ Королевою, принцемъ Альбертомъ и придворными чинами.

— Въ Виндзорѣ праздновалъ былъ вчера день рожденія принца Валлійскаго.

Бельгія.

Брюссель, 11 Ноября.

Король и Королева возвратились третьяго дня въ Парижъ въ Брюссель. Вчера Король председательствовалъ въ совѣтѣ министровъ. Сегодня будутъ открыты засѣданія палаты, и имѣть быть будетъ національной гвардіи, послѣ чего при дворѣ будетъ большой обѣдъ.

— Въ одномъ изъ записныхъ журналовъ, по поводу замѣчаній въ журналѣ *Siecle*, что переговоры между Франціею и Бельгіею не имѣли успѣха, и отложены до ближайшаго времени, доказываютъ, что дѣла приняты такой оборотъ, не по видамъ бельгійскихъ министровъ, но потому что французскій кабинетъ пред-ставилъ требованія, которыя невозможно принять, и на которыя бельгійскія палаты никогда не согла-сались.

— Въ Атверпенской гавани стоитъ теперь на якорѣ трехмачтовый американскій корабль, на который шло уже 58 выходцевъ изъ Германіи, намѣреваю-щихся переселиться въ Гальвстонъ (въ Техасъ).

12 Ноября.

Король открылъ вчера засѣданія палаты трон-ного рѣчью, въ которой упоминалъ: о заключеніи торговыхъ трактатовъ съ Соединенными Штатами и съ Китаемъ, о проектахъ постановленій, кои будутъ предложены палатамъ, какъ то: о публичномъ воспитаніи, перемѣнахъ въ уголовномъ уложеніи, о по-стройкѣ новыхъ желѣзныхъ дорогъ и каналовъ, о мнѣніи и проч. Въ заключеніе, Король объявилъ, что хотя государственные расходы увеличи-лись, но количества доходовъ достаточно для по-крытія оныхъ.

Италія.

Палермо, 31 Октября.

(Изъ *Journal des Débats*).

По лучшаго пребыванія Государя Императора Всероссийскаго и Короля Неаполитанскаго, въ здѣш-немъ городѣ, и особенно въ виллѣ Оливуццо, гдѣ живетъ Императорская фамилія, замѣтно необыкно-венное движеніе. До сего времени не было еще ни одной празднества, и никто изъ постороннихъ не былъ еще въ виллѣ Оливуццо безъ приглашенія Го-сударя Императора или Государыни Императрицы. Ежедневно однако бывають прогулки, въ коихъ Ел-сѣвъ принимаетъ участіе; Высокіе Особы, по-слѣ прогулки по окрестностямъ Палермо, завтрака-ють у одного Монарха, а обѣдаютъ у другаго. Прогулки сіи, при благоприятномъ климатѣ, весьма дѣйствуютъ на состояніе здоровья Госуда-

рочас главнымъ предметомъ занятія, jest po-lemika dzienników o wypadku narady gabinetowej, w zeszłym tygodniu odbytej. Z organów ministerjalnych okazuje się, że gabinet nie przedsięwzięcie żadnego środka dla ulżenia nędzy w Irlandyi, dopóki nie odbierze sprawozdania Kommissyi, co nastąpi zapewne w końcu bieżącego miesiąca. *Standard* otwarcie zaprzecza, iż miano powziąć projekt dozwoleń przywozu zboża do Irlandyi bez opłaty cła i gani ten środek podawany przez *Times* i *Chronicle*, dowodząc, iż stałby się przyczyną większej nędzy, odrywając mnóstwo rąk od uprawy roli.

— *Globe* utrzymuje, że ponieważ Sir R. Peel nie mógł przeprowadzić swego projektu względem wolnego wprowadzenia zboża, przeto ma zamiar zwołać parlament, i zażądać trzy miliony funtów szterlingów, przy pomocy ko-rych, możnaby dać zatrudnienie klasie robotczej w Ir-landyi.

— Wielu członków gabinetu opuściło stolicę, udając się na wieś. Dowiadujemy się, iż znowu zgromadzą się tutaj w końcu bieżącego miesiąca.

— Z Windsoru donoszą, iż przybył tam Xiążę Ferdynand Sasko-Koburgski, wraz z Xiężną Augustą Xięciem Leopoldem Sasko-Koburgskim. Dostojni goście przyjęci zostali u wejścia zamkowego przez Królowę, Xięcia Al-berta, i urzędników dworu.

— W Windsorze, obchodzono wczoraj uroczysto-ści dziecin urodzin Xięcia Wahi.

Belgia.

Bruksela, 11 listopada.

Król z Królową onegdaj wieczorem wrócili w z Pa-ryż do Brukseli. Wczoraj Król przyzwołał w radzie gabinetowej; dzisiaj zostaną otwarte Izby, i odbędzie się wielki przegląd gwardyi narodowej, poczem u dworu da-ny będzie wielki obiad.

— Z powodu uwagi dziennika Paryżskiego *Siecle*, że układy między Francją a Belgią nie przysły do skutku, i zostały zawieszzone na czas dalszy, jedno z pism tutej-szych dowodzi, że nie jest winą Ministrów Belgijskich, iż rzeczy taki obrót wzięły; gdyż gabinet francuzki przed-stawiał żądania niepodobne do przyjęcia, na któreby się Iz-By Belgijskie nigdy nie zgodziły.

— W Porcie Antwerpskim stoi na kotwicy okręt trzy- masztowy Amerykański, na który wsiadło już 158 wy-choźców z Niemiec, zamierzających przesiedlić się do Galvestonu w Texas.

Dnia 12 listopada.

Wczoraj, Król nową tronową zagał posiedzenia Izby, wspomniawszy w niej o zawarciu traktatów handlowych ze Stanami Zjednoczonymi i Chinami; o projektach do-praw, jakie Izbom będą przedstawione, a z których naj-ważniejsze są: o edukacyi publicznej; o zmianach w ko-dzie karnym, o nowych kolejach żelaznych i kanałach, o milicyi, i inne. W zakończeniu, Król Jego Mość za-pecznili Izby, że chociaż wydatki skarbu się zwiększyły, dochody jednak zwyczajnie wystarczają na ich zaspokojenie.

Włoszy.

Palermo, 31 października.

(Z *Journal des Débats*).

Zjazd NN. Monarchów: Rossyjskiego i Neapolitańskiego, nadaje miastu, a szczególnież też wili Olyvuzzo, miejscu pobytu rodziny CESARSKIEJ, ruch nadawczyjny. Dotych-czas jeszcze nie miały miejsca żadne uroczystości ani przedstawienia, i nikt nie jest przypuszczony do Olyvuzzo, bez szczególnego zaproszenia N. CESARZA lub CESARZOWEJ. Mimo to jednakże, odbywają się częste przechadzki, w ko-rych N. PANI chętnie bierze udział. Dostojne Osoby czy-nią wycieczki w okolice Palermo, i śniadają u jednego z Monarchów, a obiadują u drugiego. Rozrywki te, po-łączone z łagodnym klimatem, wywierają pomyślny wpływ na zdrowie N. CESARZOWEJ. Król Neapolitański, dla ucz-nienia swego Wysokiego Gościa, odbył u stóp Monte Pelle-grino przegląd 4,000 ludzi z załogi Palermo. Obaj Mo-

рыни Императрицы. Король Неаполитанский, въ честь Августейшаго своего Гостя, произвелъ смотръ войскамъ у подошвы горы *Pellegrino*. Оба Монарха отправились туда въ экипажъ, въ сопровожденіи графа Трапани и принца Альберта Пруссакаго. Государь Императоръ былъ въ богатомъ гусарскомъ мундирѣ, и имѣлъ на себѣ ленту Неаполитанскаго ордена Св. Фердинанда, а Король Неаполитанскій въ генеральскомъ мундирѣ, съ лентою Россійскаго ордена Св. Андрея Первозваннаго. Войска производили разные маневры съ палубою, и Государь Императоръ изволилъ изъявить свое удовольствіе, по поводу хорошаго исполненія движеній. Государыня Императрица не находилась на смотрѣ войскъ, и на большомъ обѣдѣ, данномъ Королемъ Неаполитанскимъ, въ честь своего Августейшаго Гостя. Французскій посланникъ при здѣшнемъ дворѣ, герцогъ Монтебелло, прибылъ вчера на пароходѣ въ Палермо, и тотчасъ по выходѣ на берегъ, имѣлъ у Короля аудиенцію. Сегодня онъ возвращается въ Неаполь. Офицеры парохода *Narval* посѣтили командира Россійскаго парохода „Камчатка“, на которомъ Ихъ Величества прибыли сюда изъ Генуи, и чрезвычайно выхваляли оказанный имъ пріемъ. До сего времени неизвѣстно, куда Государь Императоръ направить обратный путь свой въ Россію; утверждаютъ только, что вскорѣ Его Величество отправится съ Королемъ Неаполитанскимъ къ Королеви Терезіи; потомъ возвратится въ Оливуццо, и пробудетъ тамъ по 15 Ноября.

Неаполь, 5 Ноября.

Здѣсь ожидаютъ прибытія Его Величества Государя Императора Всероссийскаго. Его Императорское Величество пробудетъ здѣсь двѣ недѣли, а ко дню своего тезоименитства, возвратится въ Палермо, потому что желаетъ день этотъ провести съ Августейшею Своею Супругою.

И С П А Н І Я.

Мадридъ, 1 Ноября.

Въ официальной газетѣ помѣщено Королевское постановленіе о созваніи кортесовъ въ Декабрѣ мѣсяцѣ. Черезъ нѣсколько дней начнутся выборы 45 депутатовъ, для укомплектованія палаты.

— Въ мадритскихъ журналахъ ошибочно писали о смятеніяхъ въ Барселонѣ. Извѣстія изъ Барселоны отъ 28-го числа опровергаютъ эти вѣсти. Не смотря на то, генералъ-капитанъ Бретонъ принимаетъ мѣры предосторожности; онъ сформировалъ изъ расположенныхъ тамъ полковъ сборный отрядъ, съ которымъ будетъ проходить округи Каталоніи для произведенія набора рекрутовъ.

— Въ газетѣ *Eco del Comercio* напечатана слѣдующая статья: „Мы читали письмо изъ Гибралтара, въ коемъ увѣряютъ, что туда прибыло нѣсколько иностранныхъ агентовъ, съ тою цѣлю, чтобы набирать офицеровъ и солдатъ во всѣхъ депо Эмигрантовъ въ Португаліи, Испаніи, Англіи и Франціи, и образовать изъ нихъ армию, должную отправиться въ Африку и стать подъ знамена Абд-эль-Кадера, для дѣйствія противъ французскихъ колоній въ Альжиріи. Агенты сии распорядяются значительными суммами, и общають большія выгоды охотникамъ. Мы не слишкомъ вѣримъ подлинности сего доведенія, однако же приводимъ на память, что если Мегмедъ-Али нѣкоторое время устранился отъ повиновенія Портъ, то это было слѣдствіемъ образованія армии изъ выходцевъ, оставившихъ отечество послѣ событій 1823 года. Не нужно также упускать изъ вида и того, что число военныхъ выходцевъ изъ разныхъ земель простирается до 10,000 человекъ отборнаго войска, и что еще гораздо болѣе находится молодыхъ людей не военныхъ, оставившихъ отечество свое по политическимъ дѣламъ, и находящихся въ нищетѣ. Изъ нихъ можно бы образовать грозную армию, которая во время борьбы, могла бы доставить рѣшительный перевѣсъ.“

— Въ Валенсіи обнаружили новый заговоръ, вслѣдствіе чего арестовали нѣсколько лицъ.

narchowie udali się tam w powozie, w towarzystwie Hrabiego Trapani i Xięcia Alberta Pruskiego. N. CESARZ był w bogatym huzarskim mundurze, z wstęgą Neapolitańskiego Orderu św. Ferdynanda; Król zaś w jeneralskim ubiorze, z wstęgą Rossyjskiego Orderu św. Andrzeja. Wojska wykonały rozmaite obróty z ogniem, z których NAJJAŚNIEJSZY CESARZ JEGO MOŚĆ był bardzo zadowolony. N. PANI nie znajdowała się ani na przegładzie, ani na wielkim obiedzie, danym przez Króla Neapolitańskiego na cześć Dostojnego Gościa. Xiążę Montebello, Posel francuzki przy dworze Neapolitańskim, przybył wczoraj parostatkiem *Narval* do Palermo, i zaraz po wyjściu na ląd, miał u Króla posłuchanie. Dzisiaj powraca znów do Neapolu. Oficerowie statku *Narval* odwiedzili Komendanta Rossyjskiego parostatku *Kamczatka*, który przewióził NN. PAŃSTWA z Genui, i byli ujęci uprzejmością jakiej tam doznali. Dotychczas nie wiadomo, którędy N. PAN powróci do Rossyi, zapewniają tylko, że wkrótce uda się z Królem Neapolitańskim dla odwiedzenia Królowej Terressy, i następnie wróci do Olivuzzo, gdzie zabawi do 15 go Listopada.

Neapol, 5 listopada.

N. CESARZ Rossyjski spodziewany jest w tutejszej stolicy. N. PAN zabawi dwa tygodnie, a przed swemi imieninami wróci do Palermo; dzień ten bowiem pragnie przepędzić ze swoją Dostojną Małżonką.

И С Р А Н І Я.

Мадридъ, 25 października.

Gazeta Rządowa ogłosiła dziś postanowienie Królewskie, zwolające Kortezy na dzień 15-sy grudnia. Za kilka dni rozpoczną się wybory 45 deputowanych, aby Izba była w zupełnym składzie.

Dzienniki Madryckie mylnie donosiły o niespokojnościach w Barcelonie. Wiadomość ta zupełnie jest zaprzeczoną przez doniesienia z Barcelony nadeszłe, pod datą 28 go. Jednakże Jenerał-Kapitan Breton rozwija nadzwyczajne środki ostrożności; utworzył z półków załogi oddział wyborowy, z którym kolejno przebiegać będzie okręgi Katalonii dla odbycia poboru rekrutów.

— Gazeta *Eco del Comercio* zawiera artykuł następujący: Czytaliśmy list z Gibraltaru, w którym zapewniają, iż tam przybyło kilku wysłańców zagranicznych, mających na celu werbowanie oficerów i żołnierzy we wszystkich zakładach emigrantów w Portugalii, Hiszpanii, Anglii i Francyi, i utworzenie z nich armii, któraby się udała do Afryki i stanęła pod chorągwie Abd-el-Kadery, dla zniszczenia potęgi francuzkiej w Algieryi. Wysłańcy ci rozrządzają wielkimi pieniędzmi i ofiarują znaczne korzyści zaciężnym. Nie przywiązując wielkiej wiary do tej wiadomości, przypominamy jednak, że jeżeli Mehmed Ali przez czas jakiś uchylał się od posłuszeństwa Portce, było to skutkiem uorganizowania armii za pomocą wychodźców europejskich, którzy opuścili ojczyznę po wypadkach 1823 r. Nie trzeba też zapominać, że liczba wojskowych wychodźców z różnych krajów wynosi przeszło 10,000 dobrego żołnierza, i że jeszcze daleko więcej jest młodych ludzi nie wojskowych, którzy kraj swój opuścili z przyezwu politycznych i znajdują się w nieczynności i w nędzy. Z tych pierwiastków można utworzyć groźną armią, której przychylenie się do którejkolwiek ze stron walczących, mogłoby być wypadkiem stanowczym.

— W Валенсіи odkryto nowy spiszek, w skutek czego aresztowano kilka osób.